

Το Ε.Σ. του Βερολίνου συνήλθε στις 24 και 25 Μαρτίου 1999 και κατέληξε σε συνολική συμφωνία για την Ατζέντα 2000, ενώ όρισε ομόφωνα τον Ρομάνο Πρόντι σαν Πρόεδρο της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με τον όρο Ατζέντα 2000 νοείται ένα πλαίσιο συμφωνίας για την εσωτερική μεταρρύθμιση και τη διεύρυνση της Ε.Ε. Μετά από διετή κύκλο έντονων διαπραγματεύσεων επετεύχθη στο Βερολίνο συμφωνία για την προενταξιακή στρατηγική, την κατανομή των δαπανών μεταξύ των 15 κρατών μελών της ΕΕ και την κατανομή μεταξύ των 21 κρατών μελών μετά την πρώτη υποτιθέμενη διεύρυνση. Στόχος της Ατζέντας 2000 ήταν να αποκτήσει η ΕΕ αποτελεσματικότερες πολιτικές και οικονομικά μέσα για την υλοποίησή τους με πνεύμα αλληλεγγύης και παράλληλη διασφάλιση δημοσιονομικής πειθαρχίας. Από την πλευρά της ΟΝΕ η επιτευχθείσα συμφωνία είναι θετική διότι επιτρέπει σε κράτη μέλη με διαρθρωτικά προβλήματα να επιτύχουν σταδιακά την πραγματική σύγκλιση της οικονομίας τους με αυτή των πλουσιότερων χωρών. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται όχι μόνο η ονομαστική σύγκλιση των μακροοικονομικών μεγεθών αλλά και η πραγματική σύγκλιση και ευημερία που είναι απαραίτητες για την επιβίωση της ΟΝΕ.

Οι νέες δημοσιονομικές προοπτικές καταρτίζονται για μία επταετία που καλύπτει την περίοδο 2000-2006. Χρησιμοποιούνται σταθερές τιμές 1999, με αυτόματες ετήσιες τεχνικές αναπροσαρμογές λόγω πληθωρισμού.

A13α. Δημοσιονομική προοπτική για την ΕΕ - 15

Το Ε.Σ. έκρινε ότι η κατάλληλη κατανομή των δαπανών της ΕΕ - 15 είναι αυτή που εκτίθεται στον Πίνακα Α που παρατίθεται στο τέλος του παρόντος κεφαλαίου.

Οι δαπάνες για τα τρία προενταξιακά μέσα (το PHARE, το γεωργικό μέσο και το διαρθρωτικό μέσο) υπάγονται σε χωριστούς υποτομείς του νέου τομέα 7 των δημοσιονομικών προοπτικών. Το ετήσιο ανώτατο επίπεδο για τους τρεις υποτομείς παραμένει σταθερό καθ' όλη την περίοδο 2000 - 2006, δηλαδή 3.120 εκατομ. ευρώ το χρόνο και αναλυτικά 1.560 για το PHARE, 520 για το γεωργικό και 1.040 εκατομ. ευρώ για το διαρθρωτικό μέσο.

Ορίζεται εκτός του ανωτάτου ορίου ιδίων πόρων για την περίοδο 2002 - 2006 ένα "αποθεματικό διεύρυνσης" ως το μέγιστο ποσό πιστώσεων πληρωμών προκειμένου να καλυφθούν οι δαπάνες που προκύπτουν από τις νέες προσχωρήσεις κατά τη διάρκεια της ανωτέρω περιόδου. Οι πιστώσεις πληρωμών δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα ποσά που αναφέρονται στον Πίνακα Α. Αρχίζουν από 4.140 εκατ. ευρώ το 2002 (Γεωργία 1.600, άλλες δαπάνες 2.540 εκατομ. ευρώ) και φθάνουν τα 14.220 εκατομ. ευρώ το 2006 (Γεωργία 3.400, άλλες δαπάνες 10.820 εκατομ. ευρώ).

A13β. Δημοσιονομικό πλαίσιο για την ΕΕ - 21

Ένα ενδεικτικό δημοσιονομικό πλαίσιο για την ΕΕ των 21 χωρών συνοδεύει τις δημοσιονομικές προοπτικές. Περιλαμβάνει πρόσθετους ίδιους πόρους που προκύπτουν από την πιθανή προσχώρηση των έξι κρατών πρώτης διαπραγμάτευσης (Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβενία, Εσθονία, Κύπρος). Το πλαίσιο αυτό απεικονίζεται στον Πίνακα Β που παρατίθεται στο τέλος του παρόντος κεφαλαίου.

Όπως φαίνεται από τον τομέα 8 - Διεύρυνση, οι σχετικές δαπάνες αρχίζουν με 6.450 εκατομ. ευρώ το έτος 2002 και καταλήγουν με 16.780 εκατομ. ευρώ το έτος 2006.

Το ΕΣ του Βερολίνου επιβεβαιώνει την απαίτηση που εκτίθεται στα συμπεράσματα του ΕΣ του Κάρντιφ ότι πρέπει να γίνεται σαφής διαχωρισμός μεταξύ των δημοσιονομικών προοπτικών της ΕΕ - 15 και εκείνων μετά τη διεύρυνση. Οι δαπάνες που προορίζονται για την ΕΕ - 15 δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για την προενταξιακή ενίσχυση και αντίστροφα όσες προορίζονται για την προενταξιακή ενίσχυση δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται από την ΕΕ - 15. Τα ποσά που προορίζονται για την προσχώρηση δεν μπορούν να καλύπτουν απρόβλεπτες δαπάνες της ΕΕ - 15 ούτε προενταξιακές δαπάνες. Αντίστροφα οι δαπάνες που προβλέπονται για την ΕΕ - 15 ή για προενταξιακές δαπάνες δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται συμπληρωματικά για το κόστος των νέων προσχωρήσεων. Κατά τη διεύρυνση οι δημοσιονομικές προοπτικές για την ΕΕ - 15 θα αναπροσαρμοστούν λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των νέων χωρών και τα μέγιστα ποσά που προβλέπονται στον τομέα 8 του ενδεικτικού Πίνακα Β.

A13γ. Η νέα Διοργανική Συμφωνία

Διοργανική Συμφωνία (Interinstitutional Agreement) σημαίνει τη συμφωνία μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Συμβούλιο ECOFIN) με βάση την οποία εξασφαλίζεται αυστηρή δημοσιονομική πειθαρχία ενώ διατηρείται παράλληλα η συνολική ισορροπία αρμοδιοτήτων μεταξύ των ανωτέρω οργάνων και οριοθετούνται σαφώς οι προενταξιακές και ενταξιακές δαπάνες για όλη τη διάρκεια των δημοσιονομικών προοπτικών. Δεδομένου ότι η ισχύουσα μέχρι τώρα Διοργανική Συμφωνία έχει συντελέσει στη διασφάλιση της ομαλής ολοκλήρωσης της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού, το ΕΣ προτρέπει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να ανανεώσουν την ανωτέρω Συμφωνία. Η νέα Διοργανική Συμφωνία θα αντικατοπτρίζει την ουσία των συμπερασμάτων του ΕΣ συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας θέσπισης διάταξης για εξασφάλιση κάποιας ευελιξίας στις δημοσιονομικές προοπτικές κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού μέχρι ποσού 200 εκατομ. ευρώ ετησίως.

A13δ. Τομέας 1 - Γεωργία

Η γεωργική κατευθυντήρια γραμμή παραμένει αμετάβλητη. Θα αναθεωρηθεί πριν από την πρώτη διεύρυνση της ΕΕ προκειμένου να γίνουν όσες προσαρμογές κρίνονται αναγκαίες. Το ΕΣ επικροτεί τη συμφωνία που σημειώθηκε στο Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας του Μαρτίου 1999 σχετικά με μία δίκαιη και αξιόλογη μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Στόχος είναι μία γεωργία πολυλειτουργική, αειφόρος και ανταγωνιστική. Το ΕΣ θεωρεί ότι η παρούσα μεταρρύθμιση μπορεί να υλοποιηθεί εντός δημοσιονομικού πλαισίου κατά μέσο όρο 40,5 δισεκ. ευρώ συν 14 δισεκ. ευρώ για ολόκληρη την περίοδο υπέρ της αγροτικής ανάπτυξης καθώς και για κτηνιατρικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα (μείον 875 εκατομ. ευρώ που διατίθεται για την αλιεία). Αυτό σημαίνει ότι το επίπεδο των δαπανών για τη γεωργία της περιόδου 2000 - 2006 αντιστοιχεί στα σημερινά επίπεδα δαπανών. Δηλαδή, οι δαπάνες για τη γεωργία ούτε αυξάνονται ούτε μειώνονται αλλά σταθεροποιούνται μέχρι το 2006. Για να διασφαλισθεί η σταθεροποίηση το ΕΣ του Βερολίνου αποφάσισε: α) η μεταρρύθμιση του γαλακτοκομικού τομέα αρχίζει από το έτος εμπορίας 2005/2006 β) η τιμή παρέμβασης για τα σιτηρά μειώνεται κατά 15% σε δύο ίσα στάδια των 7,5% έκαστο στα έτη εμπορίας 2000 - 2001 και 2001-2002 γ) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρακολουθήσει τις εξελίξεις στην αγορά ελαιούχων σπόρων και θα υποβάλει έκθεση εντός δύο ετών από την εφαρμογή του νέου διακανονισμού δ) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρακολουθήσει και την ευρωπαϊκή αγορά βοείου κρέατος και θα λάβει, εάν απαιτηθεί, τα κατάλληλα μέτρα σχετικά με την κοινή οργάνωση αγοράς του βοείου κρέατος μη αποκλειομένων των ad hoc παρεμβατικών αγορών ε) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας καλούνται να επιδιώξουν ακόμη περισσότερες οικονομίες ώστε να εξασφαλισθεί ότι το σύνολο των δαπανών, εξαιρουμένης της αγροτικής ανάπτυξης και των κτηνιατρικών μέτρων, κατά την περίοδο 2000 - 2006 δεν θα υπερβεί ένα μέσο ετήσιο επίπεδο 40,5 δισεκ. ευρώ.

Το ΕΣ αναγνωρίζει ότι οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν ιδίως για τη μείωση των τιμών στήριξης συνιστούν ουσιώδη συμβολή για τη σταθεροποίηση των παγκόσμιων γεωργικών αγορών. Οι αποφάσεις όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ στα πλαίσια της Ατζέντας 2000 αποτελούν ουσιώδη στοιχεία κατά τον καθορισμό της διαπραγματευτικής εντολής της Επιτροπής για τις πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις στην Παγκόσμια Οργάνωση Εμπορίου.

A13ε. Τομέας 2 - Διαρθρωτικές Ενέργειες

Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤα, ΕΓΤΠΕ) και του Ταμείου Συνοχής για την επίτευξη του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής που καθορίζεται στη Συνθήκη αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα των μεταρρυθμίσεων της Ατζέντας 2000. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση των ενισχύσεων των διαρθρωτικών ταμείων στις περιοχές με τις μεγαλύτερες ανάγκες, η μείωση των στόχων παρέμβασης καθώς και ο περιορισμός σε τρεις του αριθμού των κοινοτικών πρωτοβουλιών αποτελούν τις καινοτομίες της νέας συμφωνίας. Στο πλαίσιο αυτό, το συνολικό επίπεδο των πόρων για τα διαρθρωτικά ταμεία ανέρχεται σε 195 δισεκ. ευρώ και για το Ταμείο Συνοχής σε 18 δισεκ. ευρώ, ήτοι σύνολο 213 δισεκ. ευρώ. Το συνολικό αυτό επίπεδο επιτρέπει στην ΕΕ να διατηρήσει τα σημερινά επίπεδα μέσης έντασης ενίσχυσης. Αναλυτικότερα: α) 69,7% των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων θα διατεθούν στο Στόχο 1, συμπεριλαμβανομένου 4,3% για μεταβατική στήριξη, δηλαδή συνολικά 135,9 δισεκ. ευρώ. Ο Στόχος 1 προωθεί την ανάπτυξη και τη διαρθρωτική προσαρμογή των περιοχών που υστερούν από αναπτυξιακή άποψη και αφορά και την Ελλάδα β) 11,5 θα διατεθούν στο Στόχο 2, συμπεριλαμβανομένου 1,4% για μεταβατική στήριξη, δηλαδή συνολικά 22,5 δισεκ. ευρώ. Ο Στόχος 2 στηρίζει τον οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες. Περιλαμβάνονται οι περιοχές που αντιμετωπίζουν αλλαγές στους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, οι φθίνουσες αγροτικές περιοχές, οι αστικές περιοχές που πλήττονται από την ανεργία και οι εξαρτώμενες από την αλιεία ζώνες που βρίσκονται σε κρίση γ) 12,3% θα διατεθούν στο Στόχο 3, ήτοι συνολικά 24,05 δισεκ. ευρώ.

Δυνάμει του Στόχου 3 παρέχεται στήριξη στην προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των πολιτικών και συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει ένα ποσοστό των συνολικών πόρων για το Στόχο 3 με βάση το μερίδιό του στο συνολικό πληθυσμό - στόχο της ΕΕ.

Η κατανομή των πόρων στα κράτη μέλη για τους Στόχους 1 και 2 βασίζεται στα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια: επιλέξιμος πληθυσμός, περιφερειακή ευημερία, εθνική ευημερία και σοβαρότητα των διαρθρωτικών προβλημάτων, ιδίως του επιπέδου της ανεργίας. Για το Στόχο 3, η κατανομή ανά κράτος μέλος βασίζεται κύρια στον επιλέξιμο πληθυσμό, στην κατάσταση της απασχόλησης και τη σοβαρότητα των προβλημάτων όπως οι κοινωνικός αποκλεισμός, τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης και η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Το σύνολο των ετησίων εσόδων κάθε κράτους μέλους από διαρθρωτικές ενέργειες - συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Συνοχής - δεν πρέπει να υπερβαίνει το 4% του εθνικού ΑΕΠ.

Η συνεισφορά των Διαρθρωτικών Ταμείων υπάγεται στα ακόλουθα ανώτατα όρια:

A) κατ' ανώτατο όριο στο 75% του συνολικού επιλέξιμου κόστους και, κατά γενικό κανόνα, τουλάχιστον στο 50% των επιλέξιμων δημοσίων δαπανών σε περίπτωση μέτρων που υλοποιούνται σε περιφέρειες που καλύπτει ο Στόχος 1. Όταν οι περιφέρειες αυτές βρίσκονται σε κράτος μέλος που καλύπτονται από το Ταμείο Συνοχής, η κοινοτική συνεισφορά μπορεί να αυξηθεί σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις σε ανώτατο όριο 80% του συνολικού επιλέξιμου κόστους και σε ανώτατο όριο 85% για τις απομακρυσμένες περιοχές και τα απομακρυσμένα ελληνικά νησιά.

B) σε περίπτωση μέτρων που υλοποιούνται σε περιοχές που καλύπτονται από τους Στόχους 2 ή 3 κατ' ανώτατο όριο στο 50% του συνολικού επιλέξιμου κόστους και, κατά γενικό κανόνα, τουλάχιστον στο 25% των επιλέξιμων δημοσίων δαπανών.

A13ζ. Το Ταμείο Συνοχής

Το ΕΣ του Βερολίνου έκρινε ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι βασικοί στόχοι του Ταμείου Συνοχής που συστάθηκε για να προάγει την οικονομική και κοινωνική συνοχή της ΕΕ και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών συνεισφέροντας οικονομικά σε σχέδια στους τομείς του περιβάλλοντος και των διευρωπαϊκών δικτύων. Το ΕΣ θεωρεί ότι οι τέσσερις δικαιούχοι (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιρλανδία) πρέπει να εξακολουθήσουν να είναι επιλέξιμοι το 2000 για το Ταμείο, εφόσον το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κατώτερο του 90% του μέσου όρου της ΕΕ. Καθ' οδόν, το 2003, θα επανεξετασθεί η επιλεξιμότητα με βάση το κριτήριο αυτό. Εάν ένα κράτος δεν είναι πλέον επιλέξιμο οι πόροι για το Ταμείο Συνοχής θα μειωθούν ανάλογα. Εκτιμάται ότι το 2003 δεν θα είναι πλέον επιλέξιμη η Ιρλανδία διότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ αυτής θα έχει υπερβεί το 90% του μέσου όρου της ΕΕ. Συνολικά, μέχρι το 2006, διατίθενται για το Ταμείο Συνοχής 18 δισεκ. ευρώ. Από το 2000 έως και το 2003 έχουν εγγραφεί 2.615 εκατ. ευρώ ανά έτος και από το 2004 έως και το 2006 έχουν εγγραφεί 2.510 εκατομ. ευρώ ανά έτος.

Το ποσοστό κοινοτικής βοήθειας παραμένει αμετάβλητο, από 80% έως 85% των δημόσιων ή ισοδύναμων δαπανών. Το ποσοστό αυτό μπορεί να μειώνεται για να λαμβάνονται υπόψη αφενός η δυνατότητα του σχεδίου να παράγει εισόδημα και αφετέρου οποιαδήποτε εφαρμογή της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει". Όσον αφορά το κριτήριο οικονομικής σύγκλισης εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι ισχύουσες μακροοικονομικές προϋποθέσεις. Το Ταμείο δεν θα χρηματοδοτεί νέα σχέδια ή νέες φάσεις σχεδίων σε ένα κράτος εάν το Συμβούλιο ECOFIN διαπιστώνει με ειδική πλειοψηφία, μετά από σύσταση της Επιτροπής, ότι το κράτος αυτό δεν έχει σεβαστεί το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

**A13η. Τομέας 3 - εσωτερικές πολιτικές. Τομέας 4 - εξωτερικές δράσεις.
Τομέας 5 - διοικητικές δαπάνες. Τομέας 6 - αποθεματικά.**

Το επίπεδο χρηματοδότησης του τομέα 3, που αφορά τις εσωτερικές πολιτικές της ΕΕ, πρέπει να καθορισθεί με τρόπο που να διατηρούνται τα κύρια κονδύλια δαπανών προτεραιότητας λαμβάνοντας υπόψη τα προγράμματα που έχουν ήδη εγκριθεί από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Οι δαπάνες για το έτος 2000 ανέρχονται σε 5.900 εκατομ. ευρώ. Θα αυξάνονται κατά 50 εκατομ. ευρώ το χρόνο για να φθάσουν τα 6.200 εκατομ. ευρώ το έτος 2006.

Το επίπεδο των αναλήψεων υποχρεώσεων για τις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ που καλύπτονται από τον τομέα 4 πρέπει να εξασφαλίζει τη δέουσα ισορροπία κατά τη γεωγραφική κατανομή των πιστώσεων λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές προτεραιότητες της ΕΕ και τις χώρες με τις μεγαλύτερες ανάγκες. Το έτος 2000 οι δαπάνες δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα 4.550 εκατομ. ευρώ. Θα αυξάνονται κατά 10 εκατομ. ευρώ κάθε χρόνο για να φθάσουν τα 4.610 ευρώ το έτος 2006.

Οι διοικητικές δαπάνες της ΕΕ, που καλύπτονται από τον τομέα 5 των δημοσιονομικών προοπτικών, υπόκεινται στην αρχή της δημοσιονομικής πειθαρχίας και πρέπει να περιορισθούν αν υπολογισθούν και οι οικονομίες που μπορούν να επιτευχθούν από την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και τη βελτιωμένη διαχείριση κτιρίων και ανθρώπινου δυναμικού. Το έτος 2000 δεν θα υπερβαίνουν τα 4.560 εκατομ. ευρώ, το 2001 τα 4.600 εκατομ. ευρώ, τα επόμενα έτη θα αυξάνονται κατά 100 εκατομ. ευρώ το χρόνο για να φθάσουν τα 5.100 εκατομ. ευρώ το έτος 2006.

Από τον τομέα 6, το νομισματικό απόθεμα καταργείται προοδευτικά έως το 2003 (2000 = 500, 2001 = 500, 2002 = 250 εκατομ. ευρώ, 2003 = 0). Το αποθεματικό έκτακτης βοήθειας χρησιμοποιείται μόνο για νέες και απρόβλεπτες ανάγκες ανθρωπιστικής βοήθειας. Οι προβλέψεις είναι σταθερές, δηλαδή 200 εκατομ. ευρώ για κάθε έτος από το 2000 έως το 2006. Στο ίδιο ποσό (200 εκατομ. ευρώ κάθε χρόνο) ανέρχεται και το αποθεματικό εγγύησης δανείων.

A13θ. Κοινοτικές πρωτοβουλίες και καινοτόμες δράσεις.Μεταβατική στήριξη λόγω απώλειας της επιλεξιμότητας.

Ο αριθμός των κοινοτικών πρωτοβουλιών περιορίζεται σε τρεις:

A) INTERREG: διαπεριφερειακή, διακρατική και διασυνοριακή συνεργασία. Απορροφά τουλάχιστον το 50% των πιστώσεων. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στις διασυνοριακές δραστηριότητες, ιδίως μάλιστα με την προοπτική της διεύρυνσης, και στα κράτη μέλη που έχουν εκτεταμένα σύνορα με τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, καθώς και στη βελτίωση του συντονισμού με τα προγράμματα PHARE, TACIS και MEDA.

B) EQUAL: διακρατική συνεργασία για την καταπολέμηση όλων των μορφών διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας. Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των αιτούντων άσυλο.

Γ) LEADER: αφορά στην ανάπτυξη της υπαίθρου. Για τις τρεις ανωτέρω Κοινοτικές πρωτοβουλίες διατίθεται το 5% των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων. Το 1% των διατιθεμένων για τα Ταμεία αυτά ποσών παρακρατείται για να χρηματοδοτηθούν οι καινοτόμες δράσεις και η τεχνική βοήθεια.

Μεταβατική στήριξη θα παρασχεθεί σε όλες τις περιφέρειες και περιοχές που δεν πληρούν πλέον τα κριτήρια επιλεξιμότητας και ένταξης στους νέους στόχους 1, 2 και 3. Τα συνολικά κονδύλια που χορηγούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία για μεταβατική στήριξη ανέρχονται σε 11,142 δισεκ. ευρώ. Η στήριξη αυτή θα είναι μικρότερη το 2000 σε σχέση με το 1999 και θα καταργηθεί έως το τέλος του 2005, τόσο για τις περιοχές του πρώην Στόχου 1 όσο και για τις περιοχές του πρώην Στόχου 2/5. Σε ειδικές περιπτώσεις παρέχονται ενισχύσεις για τελευταία φορά, όπως είναι για την ανάπτυξη της περιοχής της Λισσαβόνας, τη βόρεια Ιρλανδία και τη Δημοκρατία του Εύρε, το Βερολίνο και άλλες περιοχές. Ειδική χρηματοδοτική ενίσχυση μέχρι το έτος 2006 δίνεται προκειμένου να διατηρηθεί το συνολικό μέσο κατά κεφαλήν επίπεδο ενίσχυσης που επιτεύχθηκε το 1999 στις εξής χώρες: 450 εκατομ. ευρώ για την Ελλάδα και την Πορτογαλία, 200 για την Ισπανία και 40 για την Ιρλανδία.

A13i. Ίδιοι πόροι και ελλείψεις ισορροπίας στον προϋπολογισμό

Το σύστημα ιδίων πόρων της ΕΕ πρέπει να εξασφαλίζει επαρκείς πόρους για την εύρυθμη ανάπτυξη των πολιτικών της Ένωσης, με την επιφύλαξη της ανάγκης για αυστηρή δημοσιονομική πειθαρχία. Μολονότι αναγνωρίζεται ότι τα πλήρη πλεονεκτήματα της ιδιότητας του μέλους της ΕΕ δεν είναι δυνατόν να μετρηθούν αποκλειστικά με δημοσιονομικούς όρους, το ΕΣ του Φονταίνεμπλό αναγνώρισε τη δυνατότητα ύπαρξης ελλείψεων ισορροπίας του προϋπολογισμού. Οι ελλείψεις αυτές πρέπει να επιλύονται με μέσα πολιτικής δαπανών, αν και προβλέπεται η δυνατότητα διόρθωσης για τα κράτη μέλη που υφίστανται δημοσιονομικό βάρος δυσανάλογο προς τη σχετική τους ευημερία. Με βάση τις αρχές αυτές το ΕΣ του Βερολίνου αποφάσισε τον ακόλουθο συνδυασμό μέτρων:

Α) το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων της ΕΕ παραμένει στο σημερινό επίπεδο του 1,27% του ΑΕΠ της Ένωσης. Με την απόφαση αυτή επιδιώκεται η δημοσιονομική λιτότητα και πειθαρχία με τελικό στόχο τη σταθεροποίηση των δαπανών. Τονίζεται ότι μία γνήσια και δίκαιη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ υπέρ των παραγωγών και καταναλωτών πρέπει να οδηγεί σε φθίνουσες δαπάνες στη διάρκεια της περιόδου 2000 - 2006 και με τον τρόπο αυτό θα συμβάλει στο γενικό στόχο επίτευξης δικαιότερου δημοσιονομικού πλαισίου.

Β) ο ανώτατος συντελεστής καταβολής του πόρου ΦΠΑ μειώνεται σε 0,75% το 2002 και σε 0,50% το 2004. Οι παραδοσιακοί ίδιοι πόροι διατηρούνται, το δε ποσοστό που κατακρατούν τα κράτη μέλη ως έξοδα είσπραξης αυξάνεται στο 25%.

Γ) η μείωση υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου παραμένει. Σύμφωνα με τις αρχές που αποτυπώθηκαν στα συμπεράσματα των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων των Βρυξελλών του 1988 και του Εδιμβούργου του 1992, στο ποσόν της δεν θα περιληφθούν τα απροσδόκητα κέρδη από τις αλλαγές του χρηματοδοτικού συστήματος. Έτσι οι τεχνικές αναπροσαρμογές της νέας απόφασης περί ιδίων πόρων θα εξουδετερώσουν, όπως και πριν, τα απροσδόκητα κέρδη που απορρέουν από τη σταδιακή μείωση του αποθεματικού ΦΠΑ και τώρα από την αύξηση του ποσοστού των Παραδοσιακών Ιδίων Πόρων που κατακρατούν τα κράτη μέλη για να καλύψουν τα έξοδα είσπραξης. Ομοίως, κατά το χρόνο της διεύρυνσης, μια αναπροσαρμογή θα μειώσει τις "συνολικές Καταμεμηθείσες Δαπάνες" κατά ποσό αντίστοιχο των ετήσιων προενταξιακών δαπανών στις προσχωρούσες χώρες, εξασφαλίζοντας κατά τον τρόπο αυτό ότι οι δαπάνες, που δεν υφίστανται τώρα μείωση, θα παραμείνουν χωρίς μείωση.

Δ) η συνολική επίπτωση των δύο ανωτέρω αποτελεσμάτων εκτιμάται σε 220 εκατομ. ευρώ μέχρι το έτος 2006.

Η χρηματοδότηση της μείωσης υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου από άλλα κράτη μέλη θα τροποποιηθεί ώστε να επιτρέψει στην Αυστρία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία να τύχουν μείωσης στο μερίδιο της χρηματοδότησης στο 25% του κανονικού μεριδίου. Η αναπροσαρμογή των μεριδίων χρηματοδότησης θα γίνει με αναπροσαρμογή των βάσεων του ΑΕΠ. Οι τροποποιήσεις αυτές θα υλοποιηθούν ήδη κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της νέας απόφασης περί ιδίων πόρων με βάση τους αριθμούς του προηγούμενου έτους.

Όταν αναφέρεται σε ελλείψεις ισορροπίας στον προϋπολογισμό, η Επιτροπή, για σκοπούς παρουσίασης, θα βασίζεται στις επιχειρησιακές δαπάνες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να προβεί σε γενική επανεξέταση του συστήματος ιδίων πόρων, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων της διεύρυνσης, πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006. Στα πλαίσια της επανεξέτασης αυτής, θα πρέπει να μελετηθεί και το ζήτημα της δημιουργίας νέων αυτόνομων ιδίων πόρων.

A13κ. Συμπεράσματα

Η τελική έκβαση της διαπραγμάτευσης για την Ατζέντα 2000 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανταποκρίνεται στους στόχους, φιλοδοξίες και προσδοκίες της ΕΕ. Το συνολικό ύψος του προϋπολογισμού δεν μπορεί να ξεπεράσει το 1,27% του ΑΕΠ της Ένωσης. Η ενταξιακή βοήθεια προς τις 6 χώρες πρώτης διαπραγμάτευσης ανέρχεται μόλις σε 21,84 δισεκ. ευρώ. Η Γεωργική Κατευθυντήρια Γραμμή παραμένει αμετάβλητη. Η Κοινή Αγροτική Πολιτική θα αναθεωρηθεί πριν από την πρώτη διεύρυνση. Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής αποτελεί τη βασική συνιστώσα της Ατζέντας 2000. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση των ενισχύσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων στις περιοχές με τις μεγαλύτερες ανάγκες, η μείωση των στόχων παρέμβασης καθώς και ο περιορισμός σε τρεις του αριθμού των κοινοτικών πρωτοβουλιών αποτελούν τις καινοτομίες της νέας συμφωνίας.

Ειδικότερα για την Ελλάδα η συμφωνία του Βερολίνου υπήρξε ιδιαίτερα επωφελής για τους εξής λόγους:

A. Οι αλλαγές αναφορικά με το σύστημα των ιδίων πόρων είναι σχεδόν ουδέτερες δημοσιονομικά για τη χώρα μας. Η μείωση του συντελεστή ΦΠΑ από 1% σε 0,75% το 2002 και σε 0,5% το 2004, η αύξηση των εξόδων είσπραξης παραδοσιακών πόρων από 10% σε 25% και η αύξηση των συμπληρωματικών πόρων από το ΑΕΠ αναμένεται ότι θα έχουν ένα όφελος για τη χώρα μας της τάξης των 120 εκατομ. ευρώ ετησίως.

B. Στη γεωργία αποσύρθηκε η ιδέα της συγχρηματοδότησης της ΚΑΠ που θα κόστιζε στην Ελλάδα περίπου 550 εκατομ. ευρώ ετησίως. Επιτεύχθηκε αύξηση των ποσοτώσεων γάλακτος για τη χώρα μας κατά 70.000 τόνους συνολικά που θα δοθεί τα έτη 2000 και 2001 ενώ η αναμόρφωση της κοινής οργάνωσης αγοράς για το γάλα θα πραγματοποιηθεί το 2004. Αποφασίσθηκε μείωση των θεσμικών τιμών στις αροτριάιες καλλιέργειες ύψους 25% σε δύο φάσεις αντί του 20% που είχε προτείνει το Συμβούλιο των Υπουργών Γεωργίας. Αποφεύχθηκε το ενδεχόμενο εφαρμογής ενός συστήματος με "φθίνουσες ενισχύσεις" που θα επηρέαζε αρνητικά τους Έλληνες παραγωγούς. Προβλέπεται, επίσης, εφαρμογή του συστήματος υποχρεωτικής αγρανάπαυσης για όλη την περίοδο σε επίπεδο 10%, θέση που η Ελλάδα είχε υποστηρίξει από την αρχή. Τέλος, έγινε δεκτή η βασική θέση της Ελλάδος ότι η συμφωνία για τη γεωργική πτυχή της Ατζέντας 2000 είναι το πλαίσιο για τις μελλοντικές διαπραγματεύσεις στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Γ. Από τα Διαρθρωτικά Ταμεία η Ελλάδα εξασφάλισε 21,75 δισεκ. ευρώ και ένα επί πλέον ποσό 650 εκατομ. ευρώ που είναι το κόστος των εξισωτικών αποζημιώσεων για τις ορεινές και προβληματικές περιοχές που επιβάρυνε μέχρι τώρα τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Με τη νέα ρύθμιση οι εξισωτικές αποζημιώσεις θα χρηματοδοτούνται από το Τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ. Από το Ταμείο Συνοχής η Ελλάδα θα λάβει 3,13 δισεκ. ευρώ. Συνολικά θα εισπράξει την περίοδο 2000 - 2006 25,53 δισεκ. ευρώ (21,75 + 0,65 + 3,13). Συγκρινόμενο το ποσό αυτό είναι μεγαλύτερο του ποσού των 21,9 δισεκ. ευρώ του Β' ΚΠΣ αν λάβουμε υπόψη τις επιδιώξεις των ανεπτυγμένων κρατών να περιορίσουν τις πληρωμές τους στο σύστημα των ιδίων πόρων και να επιβάλουν δημοσιονομική λιτότητα. Αλλά και συγκριτικά με τις άλλες χώρες η Ελλάδα είναι κερδισμένη. Ενώ το συνολικό ποσό που κατανεμήθηκε στα διαρθρωτικά ταμεία και το ταμείο συνοχής αυξήθηκε κατά 5%, το Ελληνικό μερίδιο αυξήθηκε κατά 14%.

Δ. Έγινε ανακατανομή του τρόπου που συμμετέχουν τα κράτη μέλη στη Βρετανική διόρθωση, ώστε οι χώρες με τη μεγαλύτερη καθαρή συνεισφορά να μετέχουν μόνο κατά το 25% της μέχρι τώρα εισφοράς τους. Το μέτρο αυτό είναι ουδέτερο για την Ελλάδα που συμμετέχει μόνο κατά 1,7% στη βρετανική διόρθωση. Αποφασίσθηκε όμως να εξαιρεθεί από την ανωτέρω διόρθωση το κόστος της διεύρυνσης. Πρόκειται για ουσιαστικό βήμα σταδιακού περιορισμού των ποσών επιστροφών προς το Ηνωμένο Βασίλειο, πράγμα το οποίο αποτελούσε πάγιο αίτημα της Ελλάδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α': ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΕ-15

Εκατομ. ευρώ τιμές 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Πιστώσεις για αναλήψεις υποχρεώσεων							
1. ΓΕΩΡΓΙΑ	40920	42800	43900	43770	42760	41930	41660
Δαπάνες ΚΓΠ (εξαιρουμένης της ανάπτυξης της υπαίθρου)	36620	38480	39570	39430	38410	37570	37290
Ανάπτυξη της υπαίθρου και συνοδευτικά μέτρα	4300	4320	4330	4340	4350	4360	4370
2. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	32045	31455	30865	30285	29595	29595	29170
Διαρθρωτικά Ταμεία	29430	28840	28250	27670	27080	27080	26660
Ταμείο Συνοχής	2615	2615	2615	2615	2515	2515	2510
3. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	5900	5950	6000	6050	6100	6150	6200
4. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	4550	4560	4570	4580	4590	4600	4610
5. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	4560	4600	4700	4800	4900	5000	5100
6. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	900	900	650	400	400	400	400
Νομισματικό αποθεματικό	500	500	250	0	0	0	0
Αποθεματικό έκτακτης βοήθειας	200	200	200	200	200	200	200
Αποθεματικό εγγύησης δανείων	200	200	200	200	200	200	200
7. ΠΡΟΕΝΤΑΞΙΑΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	3.120	3.120	3.120	3.120	3.120	3.120	3.120
Γεωργία	520	520	520	520	520	520	520
Προενταξιακό διαρθρωτικό μέσο	1.040	1.040	1.040	1.040	1.040	1.040	1.040
PHARE (υποψήφιες χώρες)	1.560	1.560	1.560	1.560	1.560	1.560	1.560
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	91995	93385	93805	93005	91465	90795	90260
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΕΣ	89590	91070	94130	94740	91720	89910	89310
Πιστώσεις για πληρωμές ως ποσοστό του ΑΕΠ	1,13%	1,12%	1,13%	1,11%	1,05%	1,00%	0,97%

